

TPS-grupper i praksis

(Tverrprofesjonell samarbeidslæring i praksisstudier)

Delprosjekt 1b i OPERASJON BACHELORPRAKSIS, FHS

Av Sissel Johansson Brenna, Bente Kvilhaugsvik, Sølvi Eide Lunde, Irene Aasen Andersen, Inger Solheim, Turid Aarhus Braseth, Helga Kristin Kaale, Kari Fredheim, Bergliot Strøm, Edit Blåsternes, Aina Helen Løberg, Unni Uren Aasen, Anne Charlotte Skahjem

© Forfattarane

Fakultet for helse og sosialvitskap (FHS)]

Høgskulen på Vestlandet

2021¹

HVL-rapport frå Høgskulen på Vestlandet nr. 2021-4

ISSN 2535-8103

ISBN 978-82-93677-40-6

Utgjeingar i serien vert publiserte under Creative Commons 4.0. og kan fritt distribuerast, remixast osv. så sant opphavspersonane vert krediterte etter opphavsrettslege reglar.
<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

¹ Rapporten ble ferdigstilt august 2020 og tilpasset skriftserien høst 2020

Sammendrag og arbeidsgruppens anbefalinger

I denne rapporten presenteres modeller for tverrprofesjonell praksis-læring som benyttes både i primærhelsetjenester (TVEPS) og i spesialisthelsetjenesten (TPS i sykehuspraksis). I tillegg presenteres en mal for informasjonsskriv til ledere og veiledere i helseforetak og kommuner, der det oppfordres til å legge til rette for tverrprofesjonelt studentsamarbeid når studenter fra flere profesjonsutdanninger har samtidig praksis i samme institusjon. Utvikling av modellene som beskrives har pågått gjennom flere år. Som del av prosjekt Operasjon Bachelorpraksis er modellene presentert samlet og er prøvd ut på nye praksis-arenaer og på flere HVL-campus. Modeller og mal for informasjonsskriv er også presentert i «**Ressursemne for TPS i teori og praksis**, opprettet i læringsplattformen Canvas (se rapport fra TPS-gruppens oppdrag fra punktene 1 og 3).

Anbefalte modeller

TVEPS er en gjennomarbeidet modell for tverrprofesjonell samarbeidslæring i primærhelsetjenesten som med noen lokale tilpasninger er prøvd ut på flere HVL-campus. Modellen kan benyttes i hele HVL sitt nærområde. Modell for TPS i sykehuspraksis (Førde modellen) er utviklet for medisin- og sykepleierstudenter i praksis på Førde sjukehus, og kan tilpasses andre sykehus og helseforetak, og flere utdanninger. Arbeid med videreutvikling av sykehusmodellen for flere helseforetak må følges opp og vil være et viktig supplement til TVEPS, særlig på HVL-campus utenfor Bergen, og for å ivareta utdanninger som ikke har primærhelsetjenesten som sitt kommende yrkesfelt. Dette er også viktig for å kunne ivareta det høye antallet sykepleierstudenter. TVEPS, modell 2 bør prøves ut på Stord og i Sogndal der HVL tilbyr lærer- og barnehagelærerutdanninger i tillegg til helse og sosialfaglige utdanninger.

Forankring i fakultet og studieprogram

Arbeidsgruppen anbefaler at krav til gjennomført TVEPS og til TPS i sykehuspraksis likestilles, at tidspunkt for vurdering av gjennomført tverrprofesjonell læring i praksis gjøres mer fleksibelt i utdanningene, og om nødvendig frikobles fra vurdering av det

aktuelle praksisemne. Hovedbegrunnelsen for dette er å øke den mulige tidsrammen for studentsamarbeid mellom flere utdanninger.

Utvikling og gjennomføring av modeller for tverrprofesjonell praksislæring i primærhelsetjenesten for HVL-studenter, foregår i regi av TVEPS² og dels i regi av TPS-gruppen i HVL³. I tillegg samarbeider noen utdanninger om andre modeller for tverrprofesjonell læring i praksis.

Vår erfaring med tverrprofesjonell samarbeidslæring er at dette er arbeid som, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt ofte ivaretas av entusiaster med tro på betydningen av tverrprofesjonell kompetanse. Faglig engasjement er avgjørende for gode resultater, men uten tydelig organisatorisk forankring vil det være stor risiko for at gode læringstiltak forsvinner når nøkkelpersoner slutter eller skifter arbeidsoppgaver. Presentasjon av læringsmodeller som i denne rapporten, og ved at modellene er lagt inn i læringsportalen Canvas i «**Ressurseemne for TPS i teori og praksis**», ser vi som bidrag til at modellene tas i bruk i utdanningene. Likevel er det etter vår vurdering fortsatt behov for at en tverrprofesjonell og campusovergripende arbeidsgruppe i FHS følger opp anbefalingene som er gitt i denne rapporten.

Videre arbeid

Vår anbefaling er at en arbeidsgruppe gis tidsressurs og mandat til å ivareta faglig utvikling og integrering av tverrprofesjonell samarbeidslæring i teori og praksis, og at dette arbeidet ses i sammenheng med HVL sin deltakelse i TVEPS, og med faglig og redaksjonell utvikling av «Ressurseemne for» TPS i teori og praksis» opprettet i læringsportalen Canvas. I mandatet bør det også inngå at arbeidsgruppen skal være ressurspersoner for egne utdanninger og campus. Vår anbefaling er videre at arbeidsgruppen bes om å følge opp arbeid med kvalifisering av fagpersonalet for veiledning av tverrprofesjonelle grupper. I det arbeidet vil TVEPS og SimaArena være viktige samarbeidspartnere. Forankring av TPS-arbeidet i fakultet og studieprogram må avklares.

EMNEORD: Tverrprofesjonell kompetanse, Tverrprofesjonell praksislæring, TPS i praksis, TVEPS

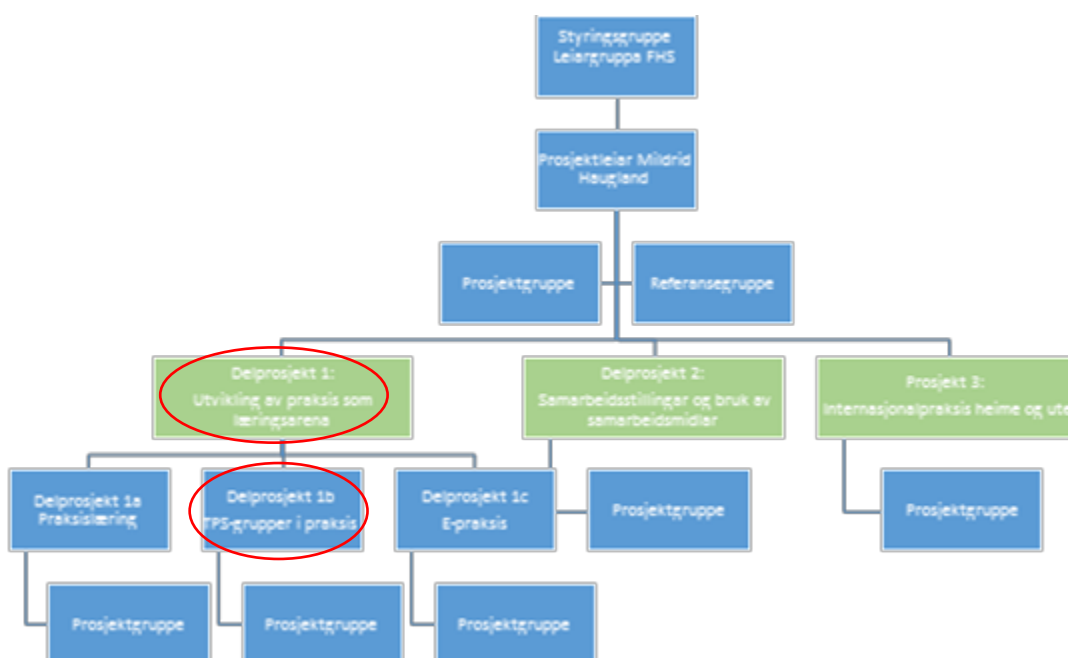
² Senter for **Tverrprofesjonell samarbeidslæring** er etablert i samarbeid mellom UiB, HVL, Øygarden kommune og Bergen kommune. Institutt for global helse og samfunnsmedisin ved UiB har vertsfunksjon for senteret.

³ Avviklet fra studieåret 2020-2021

Forord

Denne rapporten inngår som del av en serie rapporter fra Prosjekt «Operasjon bachelorpraksis», som ble opprettet i Fakultet helse- og sosialvitenskap (FSH) ved Høgskulen på Vestlandet (HVL) 20 juni 2019, startet opp 1 august 2019 og ble avsluttet august 2020. Prosjektets formål er **kvalitetsutvikling og kvalitetssikring av praksis som læringsarena for studentene**. Praksis er en sentral del av alle bachelorutdanningene ved FHS og er forankret i forskrifter for utdanningene. Se prosjektplan [Operasjon Bachelorpraksis](#) og [Mandater](#) for mer informasjon om prosjektet. Bakgrunnsmateriale kan leses på NOKUT sin nettside <https://www.nokut.no/prosjekter-i-nokut/operasjon-praksis-20182020/>

Operasjon-bachelorpraksis ble organisert i flere delprosjekter som vist i figur 1. Denne rapporten omhandler underprosjektet 1b «**TPS- grupper i praksis**» og inngår sammen med delprosjektene 1 a «**Praksislæring**» og 1 c «**E-læring**», i **delprosjekt 1 «Utvikling av praksis som læringsarena**. Delprosjekt 1 og underprosjekt 1b er markert med røde ringer i figuren nedenfor.

Figur 1: **Organisering av prosjektet**

Arbeidsgruppene i operasjon bachelorpraksis utarbeidet egne tidsplaner innenfor for rammet av et år. Arbeidsgruppene presenterte midtveisrapport på praksiskonferanse ved HVL 5.februar 2020, og statusrapport i prosjektgruppemøte 30. april 2020.

Covid 19 situasjonen gav noen utfordringer for fremdrift, dels fordi arbeidsgruppenes deltakere fikk mange ekstra arbeidsoppgaver og dels fordi muligheter for fysiske møter ble redusert.

Arbeid i hovedprosjektet har gitt føringer for delprosjektene. Noe av arbeidet i undergruppene er overlappende og undergruppene i har delt informasjon og tanker gjennom felles seminar og i møter mellom lederne i delprosjektene.

Medlemmer i prosjektgruppen for delprosjekt 1b:

Sissel Johansson Brenna	Institutt for helse- og omsorgsvitenskap (leder for arbeidsgruppen)	Bergen
Helga Kristin Kaale (aug-sept 2019)	Institutt for helse og funksjon, bachelor i fysioterapi	Bergen
Kari Fredheim (sept. 2019-febr 2020)	Institutt for helse og funksjon, Bachelor i radiografi	
Bergliot Strøm (fra febr. 2020),	Institutt for helse og funksjon, Bachelor i radiografi	
Inger Solheim	Institutt for velferd og deltaking, bachelor i vernepleie	Bergen
Aina Helen Løberg	Institutt for velferd og deltaking, bachelor i sosialt arbeid	Bergen
Edit Blåsternes	Institutt for helse- og omsorgsvitenskap, bachelor i sykepleie	Bergen
Bente Kvilhaugsvik	Institutt for helse- og omsorgsvitenskap, bachelor i sykepleie	Stord
Sølvi Eide Lunde	Institutt for helse- og omsorgsvitenskap, bachelor i sykepleie	Haugesund
Unni Uren Aasen	Institutt for velferd og deltaking, representer Bachelor i vernepleie/barnevern/sosialt arbeid i Sogndal	Sogndal
Irene Aasen Andersen	Institutt for helse- og omsorgsvitenskap, bachelor i sykepleie	Førde
Turid Aarhus Braseth	Institutt for sikkerheit, kjemi og bioingeniørfag, Bachelor i bioingeniør	Bergen
Anne Charlotte Skahjem	Praksisansvarlig, administrasjon FHS (deltok ved behov)	Bergen

Innhold

Sammendrag og arbeidsgruppens anbefalinger	3
Anbefalte modeller	3
Forankring i fakultet og studieprogram	3
Videre arbeid	4
Forord	5
Innledning.....	8
Mandat:	8
Arbeidsform.....	9
Beskrivelse av modeller som er utviklet og i bruk:	9
TVEPS-modellen:	10
Modell 1: Utrednings-TVEPS,.....	10
Modell 2: Pedagogisk TVEPS,.....	11
TVEPS, Campus Stord: Knutsaåsen omsorgssenter på Leirvik.....	12
TVEPS, Campus Haugesund, Etne kommune (Etne og Skånevik).....	12
TVEPS som tilbud til Sogndalstudenter med praksis i Bergensområdet	14
TVEPS, modell 2 på campus Stord og campus Sogndal	14
TPS i somatisk sykehus	14
Tverrprofesjonelt samarbeid i Førde Sentralsjukehus (Førdemodellen)	15
Utvidelse av Førdemodellen	16
Tverrprofesjonelt samarbeid på Lærdal sjukehus.....	16
Tverrprofesjonelt samarbeid på Haugesund sjukehus	17
Samarbeidsmodell Helse Fonna HF (vedlegg 1)	17
Tverrprofesjonell prosjektpraksis (Sogndalmodellen).....	19
Erfaringer, oppsummert:.....	19
Informasjonsflyt:.....	19
Ansvar for koordinering og tilrettelegging;	20
Geografisk avstand:	21
Utfordringer som gjelder studentantall, tidsvindu og gruppeinndeling.....	22
Gjennomføring av obligatorisk TPS.....	23
Enmnetilhørighet og vurdering av TVEPS/TPS:	24
Veiledning av tverrprofesjonelle grupper i praksis	25
Ressurser	26
Avsluttende kommentarer	26
Vedlegg:	26

Innledning

Delprosjekt 1b omhandler modeller for tverrprofesjonell samarbeidslæring i praksis ved alle fem HVL-campus, i både kommunehelsetjeneste og i spesialisthelsetjeneste. Modellene som beskrives er i hovedsak utviklet og prøvd ut før oppstart av operasjon bachelorpraksis. Som del av prosjektet er varianter av modellene også prøvd ut på nye campus, eller er foreslått utviklet for flere campus og for flere studentgrupper.

Den etablerte arbeidsgruppen for tverrprofesjonell samarbeidslæring i FHS (TPS-gruppen) ble oppnevnt for gjennomføring av delprosjekt 1b, og dette arbeidet inngikk som del av et større mandat for TPS-gruppen der gruppens samlede mandat var å 1) beskrive, utvikle og lage en oversikt over ulike TPS-tiltak knyttet til vedtatte læringsutbytter, som de ulike bachelorutdanningene kan benytte i samarbeid med minst en annen profesjon, **2) gjennom praksisprosjektet bidra i arbeidet med å utvikle «TVEPS – lignende» grupper ved alle fem campus**, og 3) bidra med å utvikle tverrprofesjonelle læringsaktiviteter på Sim-Arena og de andre simuleringsmiljøene.

Denne rapporten omhandler punkt 2 i mandat for TPS-gruppen, og som det fremgår nedenfor, er dette punktet i mandat noe utvidet og presisert i delprosjekt 1b.

Det er tillegg levert egen rapport fra TPS-gruppens øvrige oppdrag (punkt 1 og 3 ovenfor).

Mandat:

TPS-gruppens mandat for delprosjekt 1b i Operasjon bachelorpraksis som det her rapporteres på er:

- Vurdere og prøve ut ulike modeller for tverrprofesjonell samarbeidslæring, som for eksempel «TVEPS-lignende grupper» i praksis ved alle fem campus, i både kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten
- Vurdere og foreslå hvordan- og av hvem disse gruppene skal følges opp
- Gi en anbefaling av en/flere modeller og hvordan den/de kan bli del av den ordinære praksisen

Det overordnede mandatet for TPS-gruppen knytter oppdraget til nye studieplaner, men ettersom TPS i praksis (i form av TVEPS eller tilsvarende), er lagt til 3 studieår og er obligatorisk for studenter på campus Bergen fra studieåret 2020-2021, så innebærer det at dette punktet vil inngå i gamle studieplaner for Bergensstudentene i de årene vi fortsatt har kull som følger disse. For studenter på øvrige campus tilrettelegges TPS i praksis gradvis, i tråd med mandatet, men vil først kunne gjennomføres fullt ut når studenter som tas opp etter nye studieplaner kommer til sitt 3. studieår i 2022-2023.

Arbeidsform

Arbeidsgruppen har hatt jevnlige møter med 2-4 ukers mellomrom og har arbeidet parallelt med hele mandatet for TPS-arbeidet. Møtene har i hovedsak vært på Skype. Det var planlagt en felles heldags samling i mars, men på grunn av pandemisituasjonen måtte denne også legges til Skype. I konkrete forberedelser og utprøving av TVEPS grupper på Stord og i Etne, TPS i sykehuspraksis i Lærdal, og utvidelse av Førde modellen med flere studentgrupper, har deler av TPS gruppen deltatt i planleggings- og informasjonsmøter. TPS gruppens representanter fra de respektive campusene har hatt hovedansvaret for gjennomføring av disse pilotene, i dialog med resten av gruppen.

Beskrivelse av modeller som er utviklet og i bruk:

I rapporten beskriver vi kort de praksismodellene som er prøvd ut. Mer omfattende beskrivelser er tilgjengelige som lenke (TVEPS) eller som vedlegg (Mal for informasjonsskriv, vedlegg 1)

TVEPS-modell for samarbeidslæring er utviklet gjennom flere år, og er tilpasset studentgrupper som geografisk befinner seg i Bergensområdet. (Se også <https://www.uib.no/tveps>) TVEPS er obligatorisk for et flertall av deltakende utdanninger fra og med høsten 2020. Ved gjennomføring av TVEPS på campus Stord og campus Haugesund er modell 1 (se neste avsnitt) benyttet, men er tilpasset

tilgjengelige studentgrupper på de to campusene og inkluderte farmasistudenter fra UiB som hadde praksis i Haugesund.

TPS i sykehuspraksis i Helse Førde er tilsvarende utviklet gjennom flere år, med deltakere fra medisinerutdanningen ved UiB og sykepleierutdanningen i Førde som har samtidig praksis på medisinsk avdeling. TPS på Lærdal sjukehus bygger på Førde- modellen, men er tilpasset andre studentgrupper.

Eksempler på utprøving av etablerte modeller på nye campus og med flere studentgrupper er relativt detaljert beskrevet slik at det skal være enkelt å videreutvikle disse, og enkelt å finne frem til aktuelle kontaktpersoner.

TVEPS-modellen:

TVEPS samarbeid foregår ved at studentgrupper fra profesjonsutdanninger (totalt 17) ved HVL og UiB settes sammen i grupper på 4-5 studenter fra siste eller nest siste studieår i ulike utdanninger. Studentene kommer hovedsakelig fra helse- og sosialfaglige utdanninger, men i tillegg deltar studenter fra barnehagelærer- og lærerutdanning (HVL) og logopedi, musikkterapi og juss (UiB). Utplassering i TVEPS-gruppene foregår gjennom hele studieåret, men hver utdanning deltar i avgrensede tidsperioder der dette passer inn i den enkelte studieplan.

Gruppene møtes første gang til **oppstartmøte** der ca. 15-20 grupper får felles informasjon. Hver gruppe sitter samlet. De presenterer egen profesjon, egen kompetanse og erfaring for hverandre, blir litt kjente med hverandre, og påbegynner planlegging av samarbeid. TVEPS-koordinatorer og noen fasilitatorer er til stede og kan besvare spørsmål fra studentene. For videre arbeid i TVEPS-gruppene benyttes to kjernemodeller:

Modell 1: Utrednings-TVEPS,

er samarbeid om og med enkeltpersoner som har sammensatte behov. De aktuelle personene kan være beboere i sykehjem, eller bofellesskap, bruker i NAV, mottakere av kommunale hjemmetjenester, deltakere på lærings- og mestringssentre/frisklivs- og mestringssentre, rehabiliteringstiltak med mer. Kort presentert består dette arbeidet i en **utredningsdag** der studentene møter to personer (evt. en familie) til

samtale og eventuelt enkle undersøkelser. «Hva er viktig for deg?» er utgangspunkt for samtalen. Før møtet får studentene tilgang til bakgrunnsinformasjon om de aktuelle personene. Studentene utarbeider en faglig begrunnet **tiltaksplan** for hver av personene de har møtt, og studentene kommer med konkrete forslag til hvordan de mener pasienten kan få en bedre hverdag, økt mestring og livskvalitet. Ca. 1 uke etter utredningsdagen møter studentene de behandlings-/oppfølgingsansvarlige for personene de har utredet til et **dialogmøte**. Der presenteres og diskuteres tiltaksplanen, og planen kan eventuelt justeres på bakgrunn av dialogen i møtet. De behandlingsansvarlige vurderer videre bruk av tiltaksplanen, og den kan om ønskelig vedlegges journal og tas i bruk for videre oppfølging.

Modell 2: Pedagogisk TVEPS,

er gruppebasert tiltak innenfor tema folkehelse, helselivsmestring. I denne modellen forbereder studentgruppene et pedagogisk opplegg, og gjennomfører dette for en aktuell gruppe i barnehage eller skole. **Planlegging og forberedelse** gjennomføres før **praksisdagen**. Studentgruppene oppfordres til å ta kontakt med barnehagen/skolen for å høre om de har ønsker om tema. Virkemidler kan være presentasjon, dialog, musikk, lek, skuespill, tilpasset tema og aldersgruppe. En **skriftlig beskrivelse** av det planlagte opplegget sendes til TVEPS senest to dager før praksisdagen. På praksisdagen gjennomføres opplegget (maks. 1 time) for en gruppe barn/elever. Deretter gjennomføres **dialogmøte** med ansatte i barnehage/skole. Opplegget kan så justeres før det gjennomføres på nytt for en ny gruppe barn/elever. Den skriftlige presentasjonen kan så revideres i tråd med erfaringer etter gjennomføring.

Etter endt deltakelse (begge modeller) leverer hver student **individuelle refleksjoner** over læringsutbytte, og besvarer et kvantitativt spørreskjema (ICCAS) om erfart læringsutbytte.

Hver gruppe får tildelt en fasilitator. I **modell 1** deltar fasilitator på dialogmøtet, og eventuelt ved oppstart på praksisdagen på nye praksissteder. I modell 2 deltar fasilitator på begge gjennomføringer og på dialogmøte mellom gjennomføringene.

TVEPS, Campus Stord: Knutsaåsen omsorgssenter på Leirvik

Sykepleierstudenter fra campus Stord har praksis i sykehjem om høsten i 3 studieår.

På samme tidspunkt har to ergoterapeutstudenter fra 3 studieår, HVL, campus Bergen, praksis i kommunale tjenester på Stord. Etter avtale med Knutsaåsen omsorgssenter har det vært gjennomført TVEPS-praksis (modell 1) for to grupper der. To sykepleierstudenter hadde sin ordinære praksis på Knutsaåsen. I tillegg deltok to omsorgsarbeiderlæringer som var tilknyttet Knutsaåsen. Det var ikke medisinerstudenter i allmennlegepraksis på Stord i den aktuelle perioden, men to studenter i allmennlegepraksis i henholdsvis Sveio og Tysnes ble invitert, men ønsket ikke å delta. De seks studentene ble fordelt i to grupper.

Forberedende møte: Sissel Johansson Brenna og Bente Kvilhaugsvik i HVL hadde et møte med avdelingssykepleier Lidveig Stubhaug på Knutsaåsen, for å informere om TVEPS og avklare mulig gjennomføring. Deretter fant avdelingssykepleier frem til aktuelle pasienter, avklarte at disse ønsket å delta, fant egnet arbeidsrom for studentene, og gjorde avtale med sykepleiere på postene som skulle være kontaktpersoner for studentene.

Oppstartmøte: Bente hadde et møte med studentene, dagen før praksisdagen. Hun fordelte studentene i to tverrprofesjonelle grupper og gikk gjennom hva de skulle gjøre. Praksisdagen møttes studentene på Knutsaåsen og hver gruppe kartla 2 pasienter. En sykepleier som kjente pasientene godt var tilgjengelig for studentene, og studentene fikk tilgang til pasientenes journaler. Gruppene utarbeidet tverrfaglige **tiltaksplaner** mens de var på sykehjemmet. På **dialogmøtet** i hver gruppe deltok lærer og den sykepleieren som hadde vært tilgjengelig for gruppene mens de kartla pasientene. **Individuelle refleksjoner** fra hver student ble levert til lærer. Sykepleie- og ergoterapistudentene formidlet at de hadde lært en del om det å arbeide tverrprofesjonelt, og lært av hverandre, ved å delta i TVEPS. Den ene omsorgsarbeiderlæreren opplevde at hennes kompetanse ikke ble vektlagt, og var skuffet over det. Den andre omsorgsarbeiderlæreren opplevde seg inkludert i teamarbeidet.

TVEPS, Campus Haugesund, Etne kommune (Etne og Skånøvik)

To TVEPS grupper (Modell 1) bestående av en sykepleier-, fysioterapeut- og farmasistudent i hver gruppe, ble gjennomført ved to ulike soner i Etne kommune

(Etne og Skånevik) i februar 2020. Sykepleier- og fysioterapeutstudentene (HVL studenter) var i 4. semester og i hadde ordinær praksis i Etne kommune.

Farmasistudentene (UiB studenter) var i 8. semester og i praksis ved sykehusapoteket Haugesund Sjukehus, Helse Fonna.

Forberedende møter: Praksislærer Sølvi Eide Lunde avklarte med administrative og faglige ledere i kommunen at de kunne ta imot TVEPS-grupper.

Farmasistudentenes deltagelse ble avklart med utdanningens ansvarlige. Deretter ble det gjennomført to felles informasjonsmøter digitalt, da ikke alle hadde anledning til å delta samtidig. Praksislærer for sykepleiestudentene (medlem i TPS-gruppen), med støtte fra TPS prosjektleder Sissel Brenna, gjorde et grundig informasjonsarbeid før prosjektstart. I etterkant vurderer vi dette som en viktig suksessfaktor.

Geografi: Grunnet store geografiske avstander (over 2 timer kjøring t/r via båt/bil fra Haugesund), ble møtestrukturen i TVEPS tilpasset dette: **forberedelse, oppstartmøte** og **utredningsdag** ble samlet til en dag a 8 timer. Studentene ble også utfordret til å gjøre seg kjent med hverandre på forhånd via digitale medier. Etter informasjonsmøtet delte studentene kontaktinformasjon med hverandre.

Dialogmøtet ble gjennomført i samsvar med møteplan i TVEPS, men farmasistudentene deltok her via videokonferanse.

Informasjonsbehov - nettstøttet gjennomføring: Etne kommune er tilknyttet Helsenet og har gode digitale verktøy samt videofasiliteter. Informasjons- og dialogmøtene ble gjennomført i sanntid med video-, skype- og fysisk møte i kommunen. Det var et dialogmøte i hver TVEPS gruppe, og etter ønske fra studentene var de til stede på hverandre sine dialogmøter. Dette ga de uttrykk for var lærerikt.

Veilederoppgaver: Begge gruppene krevde lite veiledning underveis i arbeidsprosessen, og fagansvarlige i praksis hadde også fått få spørsmål. Presentasjonene til TVEPS gruppene i dialogmøtene bar preg av felles produkt og samarbeid. Kanskje godt forarbeid lettet dette arbeidet? Studentene ga etterpå tilbakemelding på at dette samarbeidsprosjektet hadde vært faglig lærerikt og gitt større forståelse for de andre faggruppene sine fagfelt. Samtidig opplevde de at deres faglige kunnskap var viktig og gav nye perspektiv i helhetsvurderingen av pasientene. En farmasistudent savnet medisinerstudent i opplegget. Bruk av digitale verktøy i dialogmøtene, krever at studentene er enda mer bevisst å ikke dele sensitive personopplysninger. Dette hadde vi ekstra fokus på i informasjonsmøtene. At

studentene lærer kritisk bevissthet i forhold til bruk av kommunikasjon via ulike digitale plattformer i pasientsentrerte dialoger, styrker denne læringen i seg selv.

TVEPS som tilbud til Sogndalstudenter med praksis i Bergensområdet

For at Sogndalstudentene skulle få erfaring med TVEPS, tilbød vi studenter fra utdanningene i barnevern og sosialt arbeid som hadde praksis i Bergensområdet å delta i TVEPS-grupper der. Studentene ble kontaktet via sine praksisansvarlige lærere, men ingen studenter fra de to aktuelle utdanningene meldte seg til å delta.

TVEPS, modell 2 på campus Stord og campus Sogndal

I TVEPS modell 2 gjennomfører studentene et pedagogisk opplegg i barnehage eller skole, og studenter fra barnehagelærerutdanning og lærerutdanning deltar. Dette er ikke gjennomført utenfor Bergen, med det skulle ligge godt til rette for å prøve ut denne modellen på de to HVL-campusene som tilbyr disse to utdanningene i tillegg til henholdsvis sykepleierutdanning (Stord) og utdanninger i barnevern, sosialt arbeid og vernepleie (Sogndal).

TPS i somatisk sykehus

TVEPS er knyttet til kommunale tjenester, men tverrprofesjonelt samarbeid er selvsagt også et fokus i spesialisthelsetjenesten. Arbeidsgruppen har derfor også vurdert modeller for tverrprofesjonell samarbeidslæring i somatisk sykehuspraksis. Det er to hovedbegrunnelser for det: Antall studenter i sykepleierutdanningen er betydelig høyere enn for de øvrige utdanningene i HVL/UiB, og det er derfor utfordrende å organisere tilstrekkelig antall TVEPS-grupper til alle disse.

Utfordringen forsterkes ved at det i TVEPS-modellen tilstrebes å ha kun en student fra hver utdanning i hver gruppe. Radiograf- og bioingeniørutdanningene har hhv ingen-, eller en svært begrenset rolle i primærhelsetjenesten, og disse tre utdanningene er, sammen med medisinerutdanningen, svært relevante samarbeidspartnerne for hverandre. Av andre utdanninger som kan inngå i TPS i sykehus er særlig utdanningene i farmasi, fysioterapi og ergoterapi aktuelle. Noen få sosionomstudenter har også praksis i sykehus.

I arbeidet med å tilrettelegge tverrprofesjonell samarbeidslæring i sykehuspraksis bygger arbeidsgruppen på de allerede utviklede modellene fra Førde sentralsjukehus og Helse Fonna:

Tverrprofesjonelt samarbeid i Førde Sentralsjukehus (Førdemodellen)

Førde Sentralsjukehus tilbyr praksisplasser til alle sykepleierstudentene ved Campus Førde, og tar i tillegg imot medisinerstudenter i praksis. Sykepleie- og legestudentene har delvis sammenfallende praksisuker. Irene Aasen Andersen har utviklet Førde modellen. Den har vært gjennomført to ganger årlig fra 2014, og innebærer at sykepleiestudenter i tredje semester og legestudenter i åttende semester jobber sammen i direkte pasientrettet arbeid i kombinasjon med tid til å fordype seg faglig og med tilrettelagt felles veiledning av både sykepleier og lege. Opplegget går over tre påfølgende dagvakter.

Trinnvis beskrivelse:

1. Utvalg av pasient kvelden før: Overlege velger ut en pasient som har uklar og sammensatt problemstilling, med flere kroniske sykdommer, og informerer gruppeleder.
2. TPS-team: To sykepleiestudenter og to legestudenter jobber sammen tre påfølgende dagvakter. De har hovedansvar for å utrede, planlegge og utføre undersøkelser, medisinsk behandling, observasjoner og sykepleietiltak for sin pasient, fra inn- mot utskrivning. De planlegger i fellesskap, diskuterer og avklarer oppgavefordeling.
3. Veiledning: Studentene presenterer pasienten sin tilstand på previsitt og kommer med forslag til tiltak. Senere på dagen presenterer studentene problemstillinger til sine veiledere og begrunner forslag til tiltak. Dette er gjenstand for faglig diskusjon og refleksjon.
4. Dokumentasjon: Studentene journalfører og rapporterer.

Studentene har gode erfaringer med å jobbe etter denne modellen. Det er likevel bare et mindretall av sykepleierstudentene i et kull som får ta del i TPS. Dette skyldes at antall sykepleiestudenter som benytter Helse Førde som praksisplass er betydelig høyere enn det samlede antall studenter fra andre profesjonsutdanninger.

Erfaringer:

En suksessfaktor i Førde-modellen er tett samarbeid mellom sykepleierstudentenes praksislærer (som også er i TPS-gruppen) og overlegen som har koordinerende ansvar for medisinerstudenter i praksis. En kvalitativ studie av studentenes erfaringer med denne samarbeidsmodellen peker på at tverrprofesjonell samarbeidslæring kan bidra til at studenter oppfatter hverandre som likeverdige partnere og at de utfyller hverandre i arbeidet med pasienten. Selv om studentene har ulik historie og akademisk fortid, opplevde de ikke ulikhet i maktforholdet i teamet. De jobbet selvstendig og fikk ansvar, noe som ga dem en opplevelse av mestring. De følte seg også tryggere på den andre profesjonens oppgaver. Oppsummert konkluderer studien med at Førde-modellen kan være en aktuell organisering av tverrprofesjonell praksis for flere områder i helse- og sosialtjenestene, men at det da bør gjøres lokale endringer slik at modellen er tilpasset den enkelte praksisplassen. (se [https://www.idunn.no/uniped/2017/04/lege- og sjuepleiestudentar sine opplevingar av tverrprofe](https://www.idunn.no/uniped/2017/04/lege-og-sjuepleiestudentar-sine-opplevingar-av-tverrprofe))

Utvidelse av Førde-modellen

Høsten 2020 ble det forsøkt å inkludere studenter fra radiograf- og ergoterapeut utdanningen i Førde-modellen. Uforutsette forhold gjorde at dette ikke ble gjennomført som planlagt, men dette bør tilrettelegges på nytt.

Tverrprofesjonelt samarbeid på Lærdal sjukehus

Med utgangspunkt i ønske om å utvide Førde-modellen til flere sykehus og flere utdanninger, ble det i februar 2020 gjennomført et pilotprosjekt med en liten gruppe studenter som hadde ekstern praksis på samme tid på Lærdal sjukehus. Dette var to 3.års bioingeniørstudenter, to 2.års radiografstudenter, tre 2.års sykepleiestudenter (fra campus Førde) og en fysioterapeut i turnus. Tiltaket gikk inn som del av ordinære praksisstudier, tre dager i uke 6 (2020).

Aktuelle pasienter var valgt ut av praksisstedet og denne gangen var tiltaket knyttet til pasienter som var elektivt innlagte for å få leddproteser. Disse er vanligvis innlagte i 5 dager og studentene møtte dem første eller andre postoperative dag. Flere samarbeidsfokus var aktuelle, særlig vurdering av tatte og planlagte blodprøver/røntgenbilder, kunnskapsutvikling av prosedyrer og tolkning/oppfølging av disse. Enhetsleder (sykepleier) og sjefsfysioterapeut valgte ut aktuelle pasienter

og sørget for at disse ble informerte og at de godkjente studentoppfølging. Det var utarbeidet en detaljert oversikt over gjøremål for studentene for de tre TPS-dagene.

Erfaringer: Studentene ga gode tilbakemeldinger på læringsutbytte, og særlig det at de fikk tid til å bli kjent med hverandre og hverandres profesjoner. Men de sa samtidig at de opplevde at dette var et ferskt prosjekt, og at ikke alle var like godt informert. Praksisveiledere ga også uttrykk for at prosjektet var for lite “styrt” fra HVL. En viktig erfaring i denne piloten var diskusjonene som oppsto i forkant rundt ansvar for tilrettelegging. Til sammenligning med Førde modellen der praksislærer og veileder for medisinerstudentene hadde regi på gjennomføring, var det ingen praksisveiledere eller praksislærere med lokal tilhørighet i Lærdal som på samme måte “eide” prosjektet. Det at denne piloten kom raskt i gang, var trolig en medvirkende faktor her.

Tverrprofesjonelt samarbeid på Haugesund sjukehus

Haugesund sjukehus tar i likhet med Førde sjukehus imot praksisstudenter både fra sykepleie og medisin. I tillegg er det sporadisk andre studenter fra HVL og UiB i praksis på sjukehuset. Det ligger derfor godt til rette for gjennomføring av tverrprofesjonell samarbeidslæring etter Førde modellen på Haugesund sjukehus, og dette planlegges for høsten 2020. Studenter i medisin- og sykepleierutdanningen har allerede et etablert samarbeid om simuleringstrening i forbindelse med samtidig praksis på Haugesund sjukehus. Dette er omtalt i rapporten fra punkt 1 og 3 i TPS-gruppens mandat.

Samarbeidsmodell Helse Fonna HF (vedlegg 1)

I 2013 ble det påbegynt et TPS-samarbeid mellom representanter for daværende Høgskolen Stord/Haugesund og Helse Fonna HF sykehusene i Haugesund og Stord. En hadde sammenfallende interesser ved at sykehusene måtte se på hvordan en kunne gi mer helhetlig og koordinert helsehjelp til pasienter med komplekse helseproblemer, og høgskolen hadde fått føringer om å utvikle tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) for studenter, som i denne sammenheng var sykepleiestudenter i to campuser. En hadde tidligere, og har også senere, hatt TPS-prosjekter i sykehusene, men hadde ikke klart å sikre at *alle* studentene skulle få noen grad av TPS i praksisperioder. Dette var det en nå ville jobbe med.

Resultat av samarbeidet er at det ble utviklet et TPS informasjonsskriv, adressert til ledere, studenter fra helsefaglige profesjoner, studentveiledere og praksislærere. Skrivet inneholder flere forslag til hvordan studentene kan lære tverrprofesjonelt samarbeid samtidig som de gir helhetlig og koordinert helsehjelp til pasienter. Det er forslag til ulike måter å arbeide med TPS på, og både forslag som gjelder når det er studenter fra flere profesjoner i en avdeling eller rundt en pasient samtidig, og når studentene samarbeider med ferdig utdannede fra de andre profesjonene for å kunne gi helhetlig helsehjelp. Skyggepraksis, som innebærer å følge og observere en annen profesjon for å få innblikk i deres ansvarsområde, kompetanse og komplementære kompetanse er også en viktig TPS -komponent som løftes fram i skrivet.

Før oppstart av andre praksisperiode i sykepleieutdanningene i Stord og Haugesund gir representanter for TPS fra høyskolen, og ofte i samarbeid med en TPS-representant fra ett av sykehusene, informasjon til studenter og praksislærere om oppfordringen til å være oppmerksomme på, og oppsøke mulige tverrprofesjonelle læresituasjoner i praksis. Avdelingsledere i sykehusene har blitt informert om skrivet, og har i noen grad videreformidlet informasjon til ansatte. Studenter og praksislærere tar temaet videre opp med kontaktsykepleierne ved begynnersamtaler, midt- og sluttevalueringer.

Informasjonsskrivet er behandlet på fakultetsnivå for sykepleieutdanningene i campusene Stord og Haugesund i tidligere HSH, Samarbeidsutvalget (SU) og FOUSAM. Det har vært enighet om at tiltakene og skrivet er viktig og dette er nå forankret hos fagseksjonslederne i sykepleie i campusene Stord og Haugesund og i en TPS-arbeidsgruppe som består av samhandlingskoordinator i Helse Fonna HF, koordinerende eining (KE) i Helse Fonna HF, leder for seksjon for Terapeutiske spesialtjenester ved Haugesund sjukehus, leder for Seksjon for Fysikalsk Medisin og Rehabilitering ved Stord sjukehus og en representant fra hver av sykepleieutdanningene i Stord og Haugesund. Arbeidsgruppen har hovedansvar for videre arbeid med informasjonsskrivet og for å informere om innholdet i det. (Se vedlegg 1).

Erfaringer:

Helse Fonna modellen kan videreføres til flere enheter i Helse Fonna HF, og kan også videreutvikles til bruk i andre helseforetak og kommuner. Denne modellen gir gode muligheter for å utnytte anledninger til tverrprofesjonelt samarbeid der de oppstår.

En risiko i modellen kan være at disse anledningene glipper dersom ingen tar det nødvendige initiativ til studentsamarbeid.

Tverrprofesjonell prosjektpraksis (Sogndalmodellen)

Studentene i barnevern, sosialt arbeid og vernepleie i Sogndal har gjennom flere år hatt en felles tverrfaglig praksisperiode i siste halvdel av femte semester.

Praksisperioden har et omfang på 15 studiepoeng, og tverrprofesjonell samarbeidslæring i dette emnet innebærer at studenter skal arbeide tverrprofesjonelt med mål om forbedring av kvalitet i tjenestene. Grupper satt sammen av studenter fra de tre utdanningene samarbeider om ulike prosjekt der tema er meldt inn fra utdanningenes praksisfelt. Ca. 150 studenter fra barnevern, sosialt arbeid vernepleie hel- og deltid deltar i rundt 20 ulike prosjekt.

Prosjektpraksisen vurderes som svært relevant og vellykket, men på grunn av endrete praksiskrav i nye RETHOS forskrifter, er det vurdert at dette ikke kan videreføres som praksis i nye studieplaner. Det bør likevel vurderes om tiltaket, eventuelt i et mindre omfang, kan videreføres, og knyttes til læringsutbytter i 3 studieår. I så fall kan det også vurderes om studenter fra flere utdanninger kan inkluderes.

Erfaringer, oppsummert:

En generell erfaring er at de ulike utprøvde modellene for tverrprofesjonelt samarbeid i praksis har fungert godt og har gitt studentene et forventet læringsutbytte. Praksisstedene har også gitt positive tilbakemeldinger, men både i pilotene og i det etter hvert godt gjennomarbeidet TVEPS-samarbeidet i Bergensregionen er det noen områder der det trengs særlig oppmerksomhet:

Informasjonsflyt:

Det er utfordrende, og tidkrevende å nå ut med tilstrekkelig informasjon til alle impliserte. For praksisstedene gjelder dette særlig piloter i nye kommuner/sykehus, men det gjelder også for nyetablerte TVEPS arenaer i Bergen og Øygarden kommuner som har tatt imot TVEPS-studenter i mange år. Tilrettelagt tverrprofesjonelt studentsamarbeid er fortsatt en ny arbeidsform, og for mange av praksisstedene er

dette en annerledes form for studentveiledning enn det de har erfaring med. I det som er en travel hverdag for alle ser vi at det kan være utfordrende å nå ut til rett nivå med all informasjon. Vi jobber kontinuerlig for å gjøre skriftlig/nettbasert informasjon tydelig nok, men personlig kontakt er likevel av stor betydning for at gjennomføringen skal bli greit. Det innebærer at ledergruppen for TVEPS (og særlig leder og koordinatorene) bruker mye tid på informasjon i Bergensområdet, mens praksislærere og TPS-gruppen i HVL bruker mye tid på informasjon til nye praksissteder i HVL områder utenfor Bergen.

Studentene etterlyser også mer, og tidligere informasjon. Det gjelder naturlig nok pilotene, men det gjelder også for ordinær TVEPS-praksis. Noe av forklaringen, slik vi ser det, kan være at tverrprofesjonell praksis ikke i tilstrekkelig grad er en integrert del av emne- og studieplaner selv om det omtales der. Vår anbefaling er derfor at dette må sikres slik at både studenter, lærere og praksissted ser tverrprofesjonell praksis som en selvsagt del av praksisperioden.

HVL-studentene deltar i TVEPS-praksis mens de er i ordinære praksisstudier, men TVEPS foregår vanligvis et annet sted enn der studenten har sin ordinære praksis. God informasjon til det praksisstedet studenten har fravær fra, må også sikres. Her har praksislærerne ved HVL en sentral rolle når det gjelder å informere "sine" praksissteder. Praksiskontoret har likeledes en sentral rolle når det gjelder overordnet informasjon til alle som tar imot studenter i praksis.

Når det gjelder TPS praksis i sykehus er ikke studenter borte fra sin ordinære praksis på samme måte som i TVEPS, men også her er det vesentlig å sikre god informasjon til praksisenhet og veiledere om at studenten forventes å bruke noe tid på tverrprofesjonelle læringstiltak.

Ansvar for koordinering og tilrettelegging;

TVEPS har en egen gruppe som koordinerer, informerer, samarbeider med praksis og som sørger for fasilitatorer til gruppene. Ettersom TVEPS i hovedsak foregår i andre enheter enn der studentene har sin ordinære praksis, er ekstern koordinering en forutsetning for at dette skal fungere. TPS i sykehuspraksis, og dels også TVEPS-pilotene utenfor Bergen foregår der alle eller de fleste studentene har sin ordinære praksis. Her er ansvar for gjennomføring så langt lagt til HVL sine lokale representanter i TPS gruppen, som også er praksislærere for studentene som har

deltatt i pilotene. Erfaringer fra Lærdal, der praksislærerne for to av utdanningene ikke er til stede på sykehuset på samme måte som i Førde, viser at dette er sårbart. Ideelt sett er TPS-gruppens vurdering at TPS som legges til praksis der studentene er, bør inngå som del av ordinær praksisveiledning, og ivaretas av de som veileder studentene til daglig. Likevel erkjenner vi at dette både er en annerledes og ny arbeidsform, og at travle praksisveiledere oftest har “nok” med egne studenter og at det ikke er selvsagt at de har tid til, eller at de har erfaring fra tverrprofesjonell veiledning. Vår konklusjon så langt er derfor at TPS i sykehuspraksis kan initieres av en TPS-gruppe i HVL, men at vellykket gjennomføring forutsetter at praksislærer for en eller flere av studentgruppene har oppfølging av TPS-grupper som en definert del av sine ordinære arbeidsoppgaver som praksislærer. Oppgaver som er knyttet til utvalg- og informasjon av pasienter og deltakelse i dialogmøter og tilsvarende, bør avtales lagt til praksisstedets veiledere. På bakgrunn av erfaringer fra Førde-modellen og fra piloten i Lærdal anbefaler vi at det utvikles en forenklet “rå-modell” med rom for lokale tilpasninger, for TPS i sykehuspraksis. I en slik modell må ansvarsområder fremgå tydelig. Vi anbefaler også at samarbeid om tverrprofesjonell læring tas inn i samarbeidsavtaler med helseforetakene etter hvert som disse revideres, tilsvarende som dette nå tas inn i nye avtaler med kommunene.

Geografisk avstand:

TVEPS på Stord var lagt til sykepleierstudentenes praksissted (et omsorgssenter). Ergoterapeutstudentene hadde sin praksis i Stord kommune og på Stord sjukehus, og hadde relativt kort reisevei. Omsorgsarbeider-lærlingene ble inkludert fordi de hadde sin lærlingepraktis på omsorgssenteret. Vi inviterte medisinerstudenter som hadde sin allmennlegepraksis i Tysvær og Sveio, men de ønsket ikke å delta.

TVEPS i Etne kommune ble valgt lagt til sykehjem og hjemmesykepleie med utgangspunkt i to ulike omsorgssentre i kommunen. Sykepleierstudentene og fysioterapeutstudentene hadde sin ordinære praksis knyttet til omsorgssentrene og hadde derved ikke forlenget reisevei. Farmasistudentene reiste fra Haugesund, og vi prøvde derfor ut nettstøttet TVEPS-gjennomføring for å kunne inkludere disse. Erfaring fra nettstøttet gjennomføring er gode, men det er viktig å være oppmerksom på utfordringer knyttet til sikker utveksling av pasientdata. Dette må utredes, og her

vil planlagt TVEPS-samarbeid med Helse Hardanger kunne gi viktig erfaring og kunnskap.

Utfordringer som gjelder studentantall, tidsvindu og gruppeinndeling

Bachelorutdanningene i HVL er ulike i størrelse. Sykepleierutdanningen med et årlig opptak på ca. 220 studenter (heltid og deltid) i Bergen, 90 på Stord, 140 i Haugesund og 150 i Førde, er den desidert største. Medisinerutdanningen ved UiB tar til sammenligning opp ca. 120 studenter årlig. Dette innebærer at vi ved å tilrettelegge for TPS i spesialisthelsetjeneste dels vil kunne redusere antall sykepleierstudenter i TVEPS noe, og dels at vi vil kunne tilby TPS i praksis også til utdanninger som ikke har sitt fremtidige yrkesfelt i primærhelsetjenesten. Dette gjelder særlig radiografutdanningen, men også bioingeniørutdanningen har en langt større tilhørighet i sykehus enn i kommunale tjenester. Det må også vurderes om en TVEPS-gruppe kun skal ha en student fra hver profesjon, eller om noen grupper kan ha to sykepleierstudenter.

Et annet forhold som utfordrer gruppeinndelingen, er at hver utdanning har fastsatt emner i egen studieplan der TVEPS inngår. Dette gir relativt smale "vindu" for når i studieåret hver utdanning kan delta i TVEPS. Når noen av disse vinduene i liten grad overlapper, innebærer det at gruppeinndeling vanskeliggjøres. Det bør diskuteres om TVEPS kan løsrives fra emner, og gjennomføres og vurderes parallelt med annet program i studieåret.

For TPS i sykehuspraksis foregår dette når studenter har sammenfallende praksisperioder. Gjennomgang av utdanningenes praksisperioder viser at manglende, eller korte overlappingsperioder vanskeliggjør TPS-samarbeid. Eksempelvis ble piloten på Lærdal sjukehus lagt til uke 6 som var bioingeniørene sine siste praksisuke, og radiografstudentenes første. Det er mange faktorer som styrer praksisperioder for den enkelte utdanning, og det er urealistisk at TPS-tiltak alene kan påvirke når periodene legges. Men små forskyvninger kan bety mye for mulig tilrettelegging av studentsamarbeid. Praksiskontoret er derfor en viktig ressurs for tilrettelegging der det lar seg gjøre.

Gjennomføring av obligatorisk TPS

TVEPS er obligatorisk fra studieåret 2020-2021. For noen utdanninger vil dette være utfordrende å gjennomføre fordi noen studenter er borte fra campus i den praksisperioden TVEPS inngår. For disse er det ulike måter å ivareta dette på, avhengig av årsak til at studentene er andre steder enn på campus:

1) Studenter på utveksling i TVEPS-aktuell praksisperiode:

Utvekslingsperioder forhåndsgodkjennes av den enkelte utdanning som tilsvarende den delen av eget studieprogram som studenten er borte fra. Etter vår vurdering er det naturlig at det for utveksling i TVEPS-aktuell praksisperiode, tilsvarende vurderes av utdanningen hvordan krav til tverrprofesjonell samarbeidslæring kan ivaretas.

2) Studenter som har sin TVEPS-aktuelle praksisperiode på campus utenfor Bergen

Tverrprofesjonell samarbeidslæring i praksis er lagt i siste del av utdanningene for at studentene skal ha oppnådd et tilstrekkelig kunnskapsnivå innen eget fagfelt. Likevel erfarer vi at også andreårsstudenter fra HVL hevder seg godt i samarbeid med sisteårsstudenter fra UiB, og vår tolkning av dette er at UiB-studentene har mye basisteori og mindre anvendt profesjonskunnskap i sine første studieår.

For utdanninger som kun er lokalisert i Bergen (fysioterapi, ergoterapi, radiografi og bioingeniør), er praksis for noen studenter i 3 studieår lagt til andre steder i Norge. Noen av disse har sin praksis på, eller nær andre HVL-campus, og det er mulig (som vist i piloteksemplene) å arrangere TVEPS-grupper der. Ved gjennomføring av TVEPS utenfor Bergen vil noen HVL-studenter få sin TVEPS-praksis tidligere enn der TVEPS inngår i studieplan. Eksempelvis har fysioterapistudentene kommunal praksis i 2 studieår. Vår erfaring er at det er pedagogisk og faglig uproblematisk når disse deltar i TVEPS. Det som imidlertid må vurderes er om disse studentene skal ha TVEPS på begge mulige tidspunkt, eller på et av dem. De valgene en her gjør vil få konsekvenser for vurdering av gjennomført TVEPS. Det må videre vurderes om dette er tiltak som skal utvides, og om organisering av TVEPS utenfor Bergen skal ivaretas av HVL eller av TVEPS.

Tilsvarende vil TPS i sykehuspraksis kunne foregå tilknyttet praksisemner i andre deler av utdanningene enn der TPS/TVEPS er lagt inn som læringsutbytte. For igjen å bruke fysioterapistudentene som eksempel har de TVEPS praksis i sitt 3 studieår. Da har de praksis i spesialisthelsetjenesten. De som har sin praksis i Haugesund, på

Stord eller i Førde vil da kunne delta i TPS i spesialisthelsetjenesten som alternativ, eller i tillegg til TVEPS.

Når UiB studenter som har praksis nær HVL-campus utenfor Bergen deltar i TVEPS og TPS i sykehus der, vil dette dels bidra til en enklere gjennomføring for disse. I tillegg bidrar dette til å oppfylle målsettingen om tettere studentsamarbeid mellom HVL og UiB på alle HVL campus. Utvidelse av TPS i sykehus vil som nevnt også kunne ta ned omfanget av TVEPS-grupper, og vil kunne bidra til bedre tilrettelegging for studenter som ikke har sin naturlige arena i primærhelsetjenesten.

3. Studenter som har sin TVEPS-aktuelle praksisperiode utenfor HVL sin nærregion:

For noen studenter som har praksis langt unna HVL campus vil det være urealistisk å kunne tilrettelegge TVEPS for alle. For disse studentene vil konkretiserte samarbeid med studenter fra andre utdanningsinstitusjoner, eller med ansatte på det aktuelle praksisstedet slik dette er beskrevet i vedlegg 1, være gode alternativ. I TVEPS arbeides det også med å tilrettelegge for digitalt tverrprofesjonelt samarbeid a) om og med konkrete pasienter/brukere på sikker nettplattform, og b) digitalt samarbeid om konkrete utfordringer som ikke gjelder enkeltpersoner, og som ulike praksisfelt har ønske om å få belyst av en tverrfaglig gruppe.

Enmnetilhørighet og vurdering av TVEPS/TPS:

TVEPS er til og med studieåret 2019-2020 vurdert som obligatorisk arbeidskrav i en praksisperiode i 3 studieår. TPS i sykehuspraksis er ikke tilsvarende fastsatt som obligatorisk, hverken som alternativ til- eller i tillegg til TVEPS. Arbeidsgruppens vurdering er at det selvsagt er flott om studenter gis mulighet til å delta i flere tverrprofesjonelle læringstiltak i praksis, men at det i første omgang må fastsettes at TPS i sykehuspraksis kan erstatte TVEPS.

Etter endret eksamensforskrift må arbeidskrav knyttet til praksis heretter være godkjent før praksisstart, og arbeidskrav som vurderingsform er ikke lenger mulig for oppgaver som inngår som del av praksisperioden. Kommende studieår vurderes TVEPS derfor som del av totalvurderingen av praksis. Det innebærer at en student som ellers oppfyller læringsutbytter for praksisperioden ikke nødvendigvis kan, eller bør, få denne perioden underkjent dersom det kun er læringsutbytte om tverrprofesjonelt samarbeid som ikke er oppfylt.

At TVEPS vurderes som del av en definert praksisperioder gir også noen utfordringer. Som tidligere omtalt er «tidsvinduene» for mulig gjennomføring av TVEPS relativt smale, og vanskeliggjør tilstrekkelig antall grupper på kort tid. Særlig utfordrende er dette for de store utdanningene. Det er derfor ønskelig å åpne for mer fleksibel gjennomføring som i større grad er uavhengig av en definert praksisperiode. Tverrprofesjonelt læringsutbytte kan eventuelt legges inn i flere praksisperioder, men vil i så fall få den konsekvens at det er vanskelig å ha oversikt over hvem som faktisk har gjennomført TPS-krav.

Et alternativ som er diskutert i arbeidsgruppen og med sykepleierutdanningen der utdanningens størrelse gjør denne utfordringen særlig tydelig, er å åpne for gjennomføring i flere praksisperioder, men der vurdering av gjennomføring legges utenfor praksisvurdering.

Et konkret forslag er at vurdering inngår som arbeidskrav i bacheloremnet, og må være godkjent før bacheloroppgaven kan leveres. Faglig skulle dette være svært relevant, og praktisk kan det gjennomføres ved at studenten får en bekreftelse etter gjennomført TPS-krav som registreres for eksempel i fagpersonweb, og som knyttes til innlevering av bacheloroppgaven. Dette må utredes nærmere.

Veiledning av tverrprofesjonelle grupper i praksis

I HVL er det utviklet en rekke tilbud om opplæring for veiledere, og mange av høgskolens faglig tilsatte har omfattende erfaring med ulike veiledningsformer. I arbeid med tverrprofesjonell samarbeidslæring i teori og praksis, erfarer vi at det å skulle veilede tverrprofesjonelle grupper ofte skaper noe usikkerhet. I tverrprofesjonelle grupper vil veileder / fasilitator bare unntaksvis ha samme profesjonskompetanse som det deltakerne i gruppen utdannes til. Prosessveiledning blir derfor det bærende element i denne veiledningen. Prosessveiledning vektlegges i opplæring av fasilitatorer i TVEPS, og det vektlegges også i fasilitatorkursene som tilrettelegges av SimArena. Dette er med andre ord et område der HVL besitter sentral kompetanse, og vårt forslag er at det i samarbeid med TVEPS og SimArena utvikles et kort opplæringstilbud for veiledning i tverrprofesjonelle grupper. Et slik kurs kan etableres som et nettbasert kurs i kombinasjon med veiledning på egen veiledning. Slik opplæring kan også innpasses i meritteringsordninger for pedagogisk kompetanse.

Ressurser

Tilrettelegging av TPS-praksis på nye arenaer er arbeidskrevende, særlig fordi det er mange personer på mange nivå som det er nødvendig å ha god dialog med. For TVEPS-praksis i Bergensområdet ivaretas dette arbeidet gjennom leder, nestledere og koordinatorene i TVEPS. For TVEPS utenfor Bergen, og TPS i sykehuspraksis har dette vært ivaretatt av TPS-gruppens representanter fra ulike campus (som så langt også har vært praksislærere på de aktuelle campusene), HVL sin nestleder i TVEPS og med svært god hjelp fra rådgiver i studieadministrasjonen i HVL

Arbeidsgruppens vurdering er at god dialog med de som skal ta imot studenter til tverrprofesjonell læring i praksis er en helt avgjørende faktor for vellykket gjennomføring. Når det gjelder TPS i sykehuspraksis ivaretas dette nå gjennom HVL som del av TPS-gruppens mandat i praksisprosjektet.

Avsluttende kommentarer

TVEPS er en gjennomarbeidet modell som med noen lokale tilpasninger kan benyttes i hele HVL sitt nærområde. Modell for TPS i sykehuspraksis er godt tilpasset til Førde sjukehus, prøvd ut som tilpasset modell i Lærdal, og kan tilpasses andre sykehus og helseforetak, og flere utdanninger.

Det er nødvendig å vurdere mer fleksible tidspunkt for gjennomføring og vurdering av tverrprofesjonell samarbeidslæring i HVL. Ansvar for gjennomføring og veiledning for TVEPS-grupper utenfor campus Bergen, og for TPS-grupper i sykehus må avklares.

Vedlegg:

Vedlegg 1: Mal for TPS-informasjonskriv for praksis i helseforetak og kommuner

Til studentar, studentrettleiarar, lærarar og leiarar i helseforetak og kommunar¹

Sentrale dokument for helseteneste og utdanning legg tydelege føringar for at helseprofesjon studentar treng tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) i praksis.

Sentrale læringsutbytte i Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger (FOR-2017-09-06-1353) seier at studentane skal kunne «samhandle både tverrfaglig, tverrprofesjonelt, tverrsektorielt og på tvers av virksomheter og nivåer, og initiere slik samhandling».

Dette skrevet inneheld forslag til konkrete TPS aktivitetar – som kan inkludere studentar frå fleire profesjonar.

Føremålet med tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) er at studentar skal lære om andre profesjonar sine ansvarsområde og lære å samarbeide, for på den måten å styrke kvalitet i pasientbehandling og sikre heilskapleg pasientbehandling. I møte med andre profesjonar blir og eins eigen profesjon sine kompetansar og ansvarsområde tydelegare. I praksis kan studentane øve på å bruke og utvikle dei tverrprofesjonelle kjernekompetansane.

Mange pasientar treng innsats frå fleire profesjonar for å få naudsynt helsehjelp og kontinuitet i pleie/ behandling og ved overføring mellom nivå i helsetenesta. Aktuelle pasientar er dei med ulike kroniske fysiske eller psykiske utfordringar, behov for rehabilitering, smerteproblematikk eller palliasjon.

Behovet kjem mellom anna fram i «Kvalitet i praksisstudiene i helse- og sosialfaglig høyere utdanning – PRAKSISPROSJEKTET» (side 52, 2016):

Samhandling på tvers av fagbakgrunn og tjenester framheves av myndighetene som avgjørende for kvaliteten i tjenestene og som et av virkemidlene for å skape «pasientens helsetjeneste». Stortingsmeldinger forutsetter at samfunnets framtidige behov for tverrprofesjonell samhandlingskompetanse må gjenspeiles i innholdet i helse- og sosialutdanningene.

---

¹ Dette informasjonsskrivet (Kvilhaugsvik, B. og Lunde, S.E., 2020) bygger på TPS informasjonsskriv utvikla av ei felles arbeidsgruppe i HVL campusane Stord og Haugesund og Stord, Haugesund og Odda Sjukehus i Helse Fonna HF (2018).

Når studentar frå ulike profesjonar er knytt til praksis samtidig:

Bes studentar, avdelingar, rettleiarar og lærarar om å ta kontakt med kvarandre og arbeide tverrprofesjonelt saman om konkrete pasientar.

Studentane ber om rettleiing på det tverrprofesjonelle samarbeidet frå rettleiarar i praksis og lærarar.

Aktuelle tema for rettleiing og refleksjon kan vere tverrprofesjonell kartlegging, vurdering og dokumentasjon. Bevisstgjerjing av likeverd mellom profesjonane i samarbeidet og samhandlinga er viktig. Refleksjonen bør og omhandle eigen og andre sine roller og kompetanse i teamet og korleis ein konkret planlegger samarbeidssituasjonar og samhandling.

Når studentane frå ulike profesjonar ikkje er i praksis samtidig:

Ber me om at studentane skal få innsikt i andre profesjonar ved observasjon (skyggepraksis) av ei anna yrkesgruppe (sjukepleiar, lege, fysioterapeut, ergoterapeut, farmasøyt, klinisk ernæringsfysiolog, sosionom, bioingeniør m.fl.).

Det er stor verdi i at studentane får følge ein annan profesjon, som eins eigen profesjon vanlegvis samarbeider med. Studentane bør ha fokus på ansvar, oppgåver og arbeidsmåtar hos dei andre profesjonane.

Dei ulike faggruppene oppmodast dessutan til å invitere studentar med i tverrprofesjonelt samarbeid og diskusjon.

Ansvar for dette informasjonsskrivet i HVL, campus Stord og Haugesund

Bente Kvilhaugsvik (sjukepleiar), førstelektor i HVL, Stord, bente.kvilhaugsvik@hvl.no

Sølvi Anne Eide Lunde (sjukepleiar), høgskulelektor i HVL, Haugesund, solvi.lunde@hvl.no